

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

An sit Deus Cæcitus auctor?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

absoluit, sed de illo singulari, quo spiritui sancto, a-
gnita veritate resistebant.

§. 4. Bullingerus hinc liberum oppugnat arbi-
trium. [Habemus hic quoque certum & infallibile
veritatis iudicium pronunciatum contra prædicator-
res vicium liberi arbitrij. Hi enim si & ipsi cæci ef-
fent, & seruitutem, & infirmitatem, atque corru-
ptionem ex suo peccato agnoscerent, gratia Christi
illuminarentur, quia vident, id est, quia vires suæ
carnis iactant, & gratiam Christi non vnicè magni
faciunt, inhaeret in ipsis cæcitas, atque peccatum.]

Liberum Respondet Pelagianosea ratione confutari, vi-
arbitrium res liberi arbitrij non tolli. Corrupta est natura, in-
non tolli- firmata eatenus libertas, vt suo Marte legem presta-
tur. re non possit, adiutorio gratiæ possit. Si cæci essetis, in-
quit Christus, peccatum non haberetis, quod scilicet cæci-
tatis inuoluntaria sine culpa est. Eodem modo si li-
bero arbitrio non peccat, peccatum non habent.
Accusabat Catholicos Pelagius, quasi liberi arbitrij
negatores, in eorum locum & crimen succedere
Prædicantes. Frustra, inquit Hieronymus aduersus
Pelagium, cap. 4. blasphemus, & ignorantium auribus
ingeris, nos liberum arbitrium condemnare. Dæmnetur ille
qui damnat. & proemio aduersum Pelagianos, in
dialogo. Manicheorum est, hominum damnare naturam,
& liberum auferre arbitrium, & adiutorium Dei tollere.
Ille tantus arbitrij prædicator gratiam Dei non im-
pugnat. Epist. 739. ad Cyprianum Tom. 3. f. 389.
Quem hostis persequitur, ad muros vrbum confugit. Fessus
viator, tam sole, quam puluere, umbra quærit solatium. Si
sensitiva bestia homini sanguinem siciat, cupit & nititur,
vicumque poterit præsens vitare discrimen. Ita & homo à
principio conditionis suæ Deo vitæ adiutore: & cum illius
sit gratia, quod creatus est, illiusque misericordia, quod sub-
sistit & viuic, nihil boni operis agere potest sine eo: qui ita con-
cessit liberum arbitrium, vt suam per singula opera gratiam
non negaret: ne libertas arbitrij redundaret ad iniuriam con-
ditionis, & ad eius contumaciam, qui ideo liber conditus est,
vt absque Deo nihil esse nouerit. Quod autem dixit in ge-
neratione & generatione, omnia significat tempora, & ante
legem, & in lege, & in Euangelij gratia, vnde & Apostolus di-
cit: Gratia saluati estis per fidem, & hoc non ex vobis, sed ex
dono Dei. Et omnes epistola eius in saluationis principio non
prius pacem habent, vt donatis nobis peccatis nostris, pacem
Domini consequamur.

Arbitrium autem cum gratia diuina operari do-
cet comm. in c. 49. Isaie lib. 13. Tom. 4. fol. 156. Hac
vniuersa dicuntur vt liberum hominis arbitrium monstretur.
Dei enim vocare est, & nostrum credere, nec statim si nos
non credimus impossibilis Deus est: sed potentiam suam no-
stro arbitrio derelinquit, vt iuste voluntas premium conse-
quatur. Quia ergo noluerunt per me in te credere, iudicium
meum apud te est, quod omnia fecerim quæ te facere debui, di-
cens in Euangelio: Ego te glorificauit super terram, opere com-
pleto, quod dediisti mihi vt facerem.

Et lib. 3. dial. c. 3. fol. 293. n. contra Pelagianos. Ego
ne liberum tollo arbitrium, qui in tota disputatione nihil al-
liud egi, nisi vt omnipotentiam Dei cum libero arbitrio con-
seruarem? Crito: Quomodo seruas liberum arbitrium, qui di-
cis hominem nihil posse facere, nisi Deus semper adiuerit? At-
ti. Si in culpa est, qui libero arbitrio iungit Dei auxilium: Er-
go ille laudetur, qui Dei tollit auxilium.

Et in Ezæchielem ca. 2. Loquitur hac Deus ambigen-
tibus affectu, vt liberum hominis monstret arbitrium: ne pro-
sentia futurorum boni vel mali immutabile faciat quod
Deus nouit esse futurum. Quod vero addit Bullinge-
rus, in sanctis etiam esse peccatum, sed non manere, non im-
putari, Libertinismum sapit: Nam peccatum reuera
manere, & peragi credit, sed tantum non imputari;
itaque eadem scelera & deteriora scelera in sanctis

esse concedit, sed non imputari, infidelibus autem
imputari.

QVÆSTIO II.

An sit Deus cæcitatibus auctor?

§. 1. **O**stendi ex Chrysostomi & Theophylacti in-
terpretatione particulam vt non causaliter Deus non
accipiendam, sed euentum indicari duntaxat. Sic & Theodoretus q. 12. in Exod. interpretatur pag. 29. *Dei non
causaliter*. Ceterum, vt aliquo adducto controuersiam dissoluamus, ad-
uertendum est, quod sol vi caloris sui ceram quidem liqua-
cit, lutum vero exiccat: & illam quidem emollit, hoc autem
indurât. Quomodo ergo sol iste, vna & eadem virtu-
te contraria operatur: sic ex longanimitate Dei omnium non-
nulli capimus vtilitatem, alij vero damnum: & illi emollun-
tur, isti vero indurantur. Quod & Dominus declarat in sa-
cris Euangelis: In iudicium inquit ego in hunc mundum ve-
ni vt qui non vident, videant: & qui vident cæci fiant. Non
quod per hoc declaretur talem fuisse Domini scopum (neque-
nim huius gratia venit, vt reddat eos, qui vident, cæcos) sed
quod factum est indicauit. Ipse enim vult omnes homines sal-
uos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Quam igitur
humana natura arbitrij libertatem habeat, qui crediderint
saluabuntur: qui vero non crediderint gehennæ sibi sunt au-
thores. Sic Iudas, qui Apostolus erat, postea excoctus est:
diuinitus autem Paulus, quem antea cæcus esset, postea visum
recepit. Sic per aduentum Saluatoris, Iudæorum plerique ex-
cocti sunt, gentes autem visum receperunt. Non tamen ob id,
quod quidam aduersarij non erant credituri, dicendum est, dis-
pensationem saluatoris nostri secundum carnem non extitisse,
hoc enim priuaret orbem salutis. Sic & perditus Simon
dixit Ecce hic postus est in ruinam, & in resurrectionem mul-
torum in Israel, & signum cui contradicetur. Verumtamen
hoc ignorare non oportet, quod Deus omnium presentem vi-
tam stadium hominibus esse declarat, vt qui certant in eo
proprium scopum declarent: in futuro vero saculo iuste iudi-
cans, illos vt victores atque coronabit, hos vero punit tan-
quam auctores nequitie. Et quia non omnes credunt esse ali-
quam aliam vitam futuram, Deus omnium etiam in hac vi-
ta quosdam palam punit flagitiose viuentes, & vicijs alios
religionis studiosos non mediocriter collaudat.

Euentus igitur fuit à Deo quidem præuisus, sed
nullo modo venientis scopus. Quapropter detestanda
eorum est blasphemia, qui Borboritas & Mani-
chaos imitati, Deo scelera sua transcribunt.

QVÆSTIO III.

An omnes habeant auxilium, quo possint
vitare peccata?

§. 1. **N**on adfuisse Iudæis gratiam, qua peccata ui-
tare possent, quidam existimant, eam ta-
men impotentiam esse concomitantem, non antece-
dentem, ideo peccare eos statuunt. Concomitans
impotentia est, quæ non est causa agendi, sed omni-
no se habet ad actionem per accidens. Vt si avarus impoten-
tia non deteleemosynam, quia non vult, non confide-
rans se non posse, si forte clam furto illi ablata sit pe-
cunia, quod factum esse ipse nesciebat. Illa impoten-
tia rehatitatem non exculat. At in voluntate quando tam-
en est impotentia concomitans, etiam est antecedens:
ideo impeditur libertas, nec peccat id agendo quod
vitare non potest. Omnis enim eius impotentia vo-
lendi, est causa non volendi. Itaque dicendum est
hos cæcos dum fererent in Christum impingunt,
habuisse gratiam vitando peccato sufficientem, seu
mediatam, seu immediatam. Nec sufficit in causa esse
impedimentum, vt cum quispiam ab præteritis pec-
catis